

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING KASBIY MOBILLAGINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI

Janbayeva M.S.

ChDPU. Pedagogika fakulteti

Umumiy pedagogika kafedrasi o'qituvchisi

Tayanch so'zlar: kasbiy mobillik, boshlang'ich sinf o'qituvchilari, metodika, moslashuvchanlik, ko'p qirralilik, ta'lim manzarasi.

Ключевые слова: профессиональная мобильность, учителя начальных классов, методология, гибкость, универсальность, образовательный ландшафт.

Key words: professional mobility, primary school teachers, methodology, flexibility, versatility, educational landscape.

Bugungi jadal rivojlanayotgan ta'lim landshaftida boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ro'li an'anaviy pedagogik amaliyotdan tashqarida. Turli xil o'quv ehtiyojlarining paydo bo'lishi, texnologik yutuqlar va ijtimoiy-madaniy siljishlar o'qituvchilar orasida yuqori darajada moslashuvchanlik va ko'p qirralilikni talab qiladi. Kasbiy mobillik, turli xil ta'lim sharoitlari va muammolarini boshqarish qobiliyati kelajakdagi boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun hal qiluvchi vakolat sifatida paydo bo'ladi. Ushbu maqola professional harakatchanlikning ahamiyatini tushuntirishga va ushbu muhim xususiyatni rivojlantirish uchun metodologiyani taklif qilishga intiladi.

Mavjud adabiyotlarni sinchkovlik bilan o'rganish boshlang'ich ta'lim sharoitida kasbiy mobillikning ko'p qirrali xususiyatini ochib beradi. Tadqiqotlar o'qituvchilarning turli xil talabalar populyatsiyasiga adepty javob berish, texnologiyani samarali integratsiya qilish va rivojlanayotgan ta'lim siyosati va amaliyoti bilan shug'ullanish qobiliyatining muhimligini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, tadqiqotlar o'qituvchilarning kasbiy harakatchanligi va talabalarning ilmiy yutuqlari va umumiy farovonligi o'rtasidagi bog'liqlikni ta'kidlaydi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari o'rtasida kasbiy mobillikni rivojlantirish bo'yicha taklif etilayotgan metodologiya nazariy asoslarni amaliy strategiyalar bilan birlashtiradi. Bu ko'p qirrali yondashuvni o'z ichiga oladi:

- Uzluksiz malaka oshirish: o'qituvchilarni pedagogik mahorat, texnologik savodxonlik va madaniy kompetentsiyani oshirish uchun doimiy mashg'ulotlar va seminarlarga jalb qilish.
- Hamkorlikdagi ta'lim jamoalari: bilim almashish, tengdoshlarni qo'llab-quvvatlash va muammolarni birgalikda hal qilishni osonlashtirish uchun o'qituvchilar tarmog'ini yaratish.
- Tajribaviy ta'lim imkoniyatlari: o'qituvchilarga ularning istiqbollari va moslashuvchanligini kengaytirish uchun amaliyot, amaliyot va jamoatchilik bilan aloqalar kabi haqiqiy dunyo tajribalarini taqdim etish.
- Reflektiv amaliyotlar: doimiy takomillashtirish va kasbiy o'sishni rag'batlantirish uchun muntazam o'z-o'zini aks ettirish va qayta aloqa mexanizmlarini rag'batlantirish.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy harakatchanligini rivojlantirish metodologiyasini yaratish o'qitishning nazariy asoslarini ham, samarali o'qitish uchun zarur bo'lgan amaliy ko'nikmalarni ham hisobga oladigan kompleks yondashuvni o'z ichiga oladi. Jarayonni boshqarish uchun tuzilgan metodologiya:

Ehtiyojlarni Baholash:

- Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari orasida kasbiy mobillikning hozirgi holatini aniqlash.
- O'qituvchilarning mashg'ulotlarda o'ziga xos ehtiyojlari, muammolari va intilishlarini tushunish uchun so'rovlar, intervyular yoki fokus-guruhlarini o'tkazish.

Maqsad va vazifalarni aniqlang:

- Moslashuvchanlikni rivojlantirish, hamkorlikni rivojlantirish va uzluksiz o'rganishni rag'batlantirish kabi professional harakatchanlikni oshirish uchun aniq maqsadlarni belgilash.
- Metodologiyani ishlab chiqish va baholashga rahbarlik qilish uchun ushbu maqsadlarni o'lchovli maqsadlarga ajrating.

O'quv Dasturini Ishlab Chiqish:

- Kasbiy mobillikka tegishli nazariy bilimlarni va amaliy ko'nikmalarni birlashtirgan o'quv dasturini loyihalash.
- Ta'lim psixologiyasi, pedagogik yondashuvlar, sinflarni boshqarish, madaniy kompetentsiya va texnologiya integratsiyasi bo'yicha modullarni o'z ichiga oladi.
- Amaliy tajriba bilan ta'minlash uchun amaliyot, amaliyot yoki o'qituvchi assistantships kabi tajribaviy ta'lim imkoniyatlarini qo'shing.

Faol Ta'lim Strategiyalari:

- O'quvchilarni jalb qilish va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uchun amaliy tadqiqotlar, rol o'ynash, muammoli ta'lim va hamkorlikdagi loyihalar kabi faol ta'lim strategiyalaridan foydalaning.
- O'qituvchilarga kuchli tomonlarini va takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlashga yordam berish uchun mulohaza yuritish va o'zini baholashni rag'batlantirish.

Texnologiya Integratsiyasi:

- Virtual sinflar, o'quv dasturlari va onlayn ta'lim jamoalari kabi kasbiy rivojlanish va hamkorlikni qo'llab-quvvatlovchi texnologik vositalar va platformalarni birlashtirish.
- O'qitish maqsadlari va professional tarmoqlar uchun texnologiyadan samarali foydalanish bo'yicha treninglar o'tkazish.

Kasbiy Rivojlanish Imkoniyatlari:

- Inklyuziv o'qitish amaliyoti, tabaqalashtirilgan o'qitish va madaniyatlararo mulqot kabi professional harakatchanlikka tegishli mavzular bo'yicha seminarlar, seminarlar, konferentsiyalar va vebinarlarni taklif eting.
- Fikr va ilg'or tajribalarni almashish uchun tajribali o'qituvchilar, murabbiylar va soha mutaxassislari bilan tarmoq imkoniyatlarini osonlashtirish.

Fikr va baholash:

- Metodologiya samaradorligini baholash uchun ishtirokchilardan fikr-mulohazalarni to'plash mexanizmlarini joriy etish.
- O'quv natijalarini baholash va takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash uchun shakllantiruvchi va summativ baholardan foydalaning.
- Uning dolzarbligi va samaradorligini ta'minlash uchun qayta aloqa va baholash ma'lumotlari asosida metodologiyani doimiy ravishda takomillashtirish.

Jamiyatni Jalb Qilish:

- Turli xil o'quv tajribalari va hamkorlik imkoniyatlarini ta'minlash uchun maktablar, jamoat tashkilotlari va ta'lim muassasalari bilan hamkorlikni rivojlantirish.
- O'qituvchilarni ota-onalar, tarbiyachilar va boshqa manfaatdor tomonlar bilan qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish va talabalar muvaffaqiyatini targ'ib qilish uchun jalb qilishga undash.

Ushbu metodologiyaga rioya qilgan holda, muassasalar kelajakdagi boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy harakatchanligini samarali rivojlantirishi, ularni tobora rivojlanib borayotgan ta'lim manzarasida

rivojlanish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va tafakkur bilan jihozlashi mumkin.

Topilmalar boshlang'ich sinf o'qituvchilari orasida kasbiy mobillikni rivojlantirishning transformatsion salohiyatini ta'kidlaydi. O'qituvchilarni dinamik ta'lim muhitida rivojlanish uchun zarur ko'nikmalar va fikrlash bilan jihozlash orqali maktablar talabalar va jamoalarning rivojlanayotgan ehtiyojlarini yaxshiroq qondirishi mumkin. Bundan tashqari, kasbiy mobillikni tarbiyalash ta'lim muassasalarida innovatsiya, hamkorlik va umrbod ta'lim madaniyatini rivojlantiradi.

Xulosa va takliflar. Kasbiy mobillik 21-asrda samarali o'qitishning asosi sifatida paydo bo'ladi. Boshlang'ich ta'lim rivojlanishda davom etar ekan, o'qituvchilar murakkab muammolarni hal qilish va o'sish uchun imkoniyatlardan foydalanish uchun moslashuvchanlik va ko'p qirralilikka ega bo'lishlari kerak. Taklif etilayotgan metodika bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari o'rtasida kasbiy mobillikni rivojlantirishga tizimli yondashuvni taklif etadi va shu bilan o'zgaruvchan dunyoda ta'lim sifati va dolzarbligini oshiradi.

Kelajakdagi tadqiqotlar kasbiy mobillikning o'qituvchilar samaradorligi va talabalar natijalariga uzoq muddatli ta'sirini baholash uchun bo'ylama tadqiqotlarga qaratilishi mumkin. Bundan tashqari, turli xil ta'lim kontekstlari va madaniyatlari bo'yicha qiyosiy tahlillar taklif qilingan metodologiyaning universal qo'llanilishi haqida tushuncha berishi mumkin. Bundan tashqari, kasbiy mobillikni oshirish uchun innovatsion pedagogik yondashuvlar va texnologiyalarni o'rganish tergovni davom ettirdi.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" PF-5847-son Farmoni
2. 2020 yil 7 maydagi "Matematika sohasidagi ta'lim sifatini oshirish va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" PF-4708- sonli Farmoni
3. Abdullayeva B.S va b Boshlang'ich sinflarda matematikadan sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish-Toshkent.: OOO "Jahon print",2011,146- b.
4. Abduraimov Sh.S. Kasb ta'limi o'qituvchilarini tayyorlash sifatini ta'minlashda tarmoqlararo amaliy integratsiya. Monografiya. –Toshkent: Navro'z, 2014. – 120 b
5. Jumayev M.E., „Matematika o'qitish metodikasidan praktikum“– Toshkent.: O'qituvchi, 2004, 328 bet.
6. Луканкин Г.Л. Высшая математика для экономистов. Курс лекций. 2009г
7. Маркова А.К., Матис Т.А. Формирование мотивации учения. М.: изд-во «Педагогика». 1990. С.34-56
8. Stefanova N. L. Volkova T. S.,Matematika o'qituvchisini tayyorlashning tuzilishi va mazmuni, uning fan kompetensiyasini shakllantirishga qaratilgan. - 2014 yil

РЕЗЮМЕ

Ushbu maqola kelajakdagi boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun kasbiy mobillikning ahamiyatini o'rganadi va ularning dinamik ta'lim landshaftida moslashuvchanligi, ko'p qirraliligi va samaradorligini oshirish uchun keng qamrovli metodologiyani taklif qiladi. Adabiyotlarni sintez qilish, mavjud metodologiyalarni tahlil qilish va amaliy strategiyalarni taqdim etish orqali ushbu tadqiqot o'qituvchilarga sinf muhitining rivojlanayotgan talablarini boshqarish imkoniyatini berishga qaratilgan.

РЕЗИОМЕ

В этой статье исследуется важность профессиональной мобильности для будущих учителей начальной школы и предлагается комплексная методология, позволяющая повысить их гибкость, универсальность и эффективность в динамичной образовательной среде. Обобщая литературу, анализируя существующие методологии и предлагая практические стратегии, это исследование направлено на то, чтобы дать учителям возможность управлять меняющимися требованиями классной среды.

SUMMARY

This article explores the importance of professional mobility for future primary school teachers and proposes a comprehensive methodology to enhance their flexibility, versatility and effectiveness in a dynamic educational environment. By summarizing the literature, reviewing existing methodologies, and suggesting practical strategies, this study aims to empower teachers to manage the changing demands of the classroom environment.